

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ:	8827
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων:	1056
Ημερομ. Κατάθεσης:	2/10/2026

Αθήνα, 2 Οκτωβρίου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Προς την Υπουργό Πολιτισμού

Θέμα: Ανησυχία, σοβαρές ενστάσεις και κρίσιμα ερωτήματα από την συμφωνία Ελλάδας-Βουλγαρίας για την επιστροφή μόνο 48 εκ των χιλιάδων κειμηλίων που κλάπηκαν από Μονές και ιστορικούς χώρους της Β. Ελλάδας, την περίοδο της βουλγαρικής κατοχής

Ανησυχία, έντονες αντιδράσεις και πολλά εύλογα, κρίσιμα ερωτήματα προκαλεί η υπογραφή Μνημονίου Κατανόησης μεταξύ των υπουργών Πολιτισμού Ελλάδα και Βουλγαρίας, Λίνας Μενδώνη και Evtim Miloshev, για την αμοιβαία «κατάθεση» κειμηλίων ιστορικής αξίας μεταξύ των δύο χωρών.

Σύμφωνα με το Μνημόνιο, που σε ανακοίνωση του υπουργείου Πολιτισμού, η κα. Μενδώνη αποκαλεί “ιστορική συμφωνία για την οποία εργάστηκε συστηματικά”, στην Ελλάδα επιστρέφουν 48 κειμήλια προερχόμενα από την Ιερά Μονή Παναγίας Εικοσιφοίνισσης, την Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Σερρών και την Ιερά Μητρόπολη Σερρών και Νιγρίτης, τα οποία είχαν μεταφερθεί στη Σόφια, το 1917, κατά τη διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου και τα οποία εκτίθεντο ή φυλάσσονταν στο Εθνικό Μουσείο Ιστορίας της Βουλγαρίας. Αντίστοιχα, η Ελλάδα θα παραδώσει στη Βουλγαρία τα λείψανα που ανευρέθηκαν στη Βασιλική του Αγίου Αχίλλειου, το 1965, από τον καθηγητή Νικόλαο Μουτσόπουλο και που έχουν ταυτοποιηθεί ως ανήκοντα στον Τσάρο Σαμουήλ της Βουλγαρίας, (997-1014), μαζί με το λοιπό ανθρωπολογικό υλικό που βρέθηκε στις συνολικά τέσσερις σαρκοφάγους, εντός της Βασιλικής.

Ωστόσο, ο Μητροπολίτης Δράμας κ. Δωρόθεος, μόλις έγινε γνωστή η υπογραφή του Μνημονίου, έστειλε επιστολή διαμαρτυρίας στην υπουργό Πολιτισμού κα Μενδώνη, στην οποία εκφράζει την έντονη δυσaréσκεια του για τον αποκλεισμό της τοπικής Εκκλησίας από τις διαβουλεύσεις ενώ παράλληλα εγείρει σοβαρές επιφυλάξεις για τους όρους της συμφωνίας. Στην επιστολή υπογραμμίζει ιδιαίτερα την δυσανάλογη ανταλλαγή ανάμεσα στα ελάχιστα κειμήλια που επιστρέφονται σε σχέση με τον τεράστιο όγκο των κλαπέντων θησαυρών της Ιεράς Μονής Εικοσιφοίνισσης και άλλων μοναστηριών της Μακεδονίας, αλλά και τον κίνδυνο να χαθεί το κυριότερο διαπραγματευτικό χαρτί της χώρας με την παράδοση των οστών του τσάρου Σαμουήλ. “Εκφράζω τίς επιφυλάξεις μου για τό συμφέρον που αποκομίζουμε έμεις, ως Έλλάδα, από την έν συμφωνία, τη στιγμή κατά την όποία μόνο τα κλεμμένα από την Ιερά Μονή Εικοσιφοίνισσης ιερά κειμήλια είναι 800 και τα χειρόγραφα 430”, τονίζει στην επιστολή του ο Μητροπολίτης Δράμας.

Την ίδια στιγμή, δημοσίευμα της εφημερίδας Εστία, κάνει λόγο για “Εγκλημα με 1,300 κειμήλια της ιστορικής Μονής Εικοσιφοίνισσης”, στη Δράμα, τα οποία δεν συμπεριλήφθηκαν στη συμφωνία του υπογραφέντος Μνημονίου. Πρόκειται, όπως αναφέρεται στο δημοσίευμα, για εκατοντάδες χειρόγραφους κώδικες, βυζαντινά και μεταβυζαντινά ιερά κειμήλια αλλά και άλλα εκκλησιαστικά κειμήλια και πατριαρχικά

χρυσόβουλα που εκλάπησαν τόσο από την ιστορική Μονή της Δράμας όσο και από τις μονές του Τιμίου Προδρόμου Σερρών, τις μονές Αρχαγγελιώτισσας και Καλαμούς της Ξάνθης, από τις εκκλησίες και τους αρχαιολογικούς χώρους της Κομοτηνής από το Ιμαρέτ της Καβάλας. Όπως μάλιστα επισημαίνεται, η κυβέρνηση αποδέχθηκε και ετοιμάζεται να υπογράψει με την παρουσία του Έλληνα πρωθυπουργού, την παραπάνω συμφωνία, για προεκλογικούς λόγους, το Σάββατο 3 Οκτωβρίου, όταν παρόμοια συμφωνία είχε προσφερθεί στην Ελλάδα το 2013 αλλά είχε απορριφθεί από την ελληνική κυβέρνηση!

Σοβαρές ενστάσεις διατυπώνονται και σε δημοσίευμα της Εφημερίδας των Συντακτών, όπου επισημαίνεται μεταξύ άλλων: “Τι σημαίνει η καλούμενη «επιστροφή» μόλις 48 κειμηλίων όταν μόνο στην επίσημη ιστοσελίδα της Μονής Τιμίου Προδρόμου διαβάζουμε τα εξής: «Το 1917 η βιβλιοθήκη της Μονής λεηλατήθηκε από τους Βούλγαρους, οι οποίοι έστειλαν στη Βουλγαρία 24 Ευαγγέλια, 200 σπάνια χειρόγραφα σε χαρτί, 1.500 παλιά βιβλία και πολλά πολύτιμα ιερά αντικείμενα. Οι Βούλγαροι απέσπασαν παράνομα όχι μόνο τα κειμήλια της Μονής Τιμίου Προδρόμου Σερρών, αλλά και πλήθος έτερων ελληνικών κειμηλίων από τη Μονή Παναγίας Εικοσιφοινίσσης της Μητροπόλεως Δράμας, τη Μονή Παναγίας Καλαμούς Ξάνθης και τη Μονή Παναγίας Αρχαγγελιώτισσας Ξάνθης»

Κατόπιν τούτων,

Επειδή, η επιστροφή των ιερών κειμηλίων που έχουν κλαπεί από θρησκευτικούς και ιστορικούς ελληνικούς χώρους, αποτελεί μέγιστο ιστορικό και πολιτιστικό καθήκον,

Επειδή, η ελληνική κυβέρνηση οφείλει να διασφαλίσει τον επαναπατρισμό όλων των κλαπέντων ιστορικών κειμηλίων της χώρας,

Επειδή, με την παρούσα συμφωνία, επιστρέφονται μόλις 48 ιερά κειμήλια την στιγμή που μόνο από τη Ιερά Μονή Εικοσιφοινίσσης, φέρεται να έχουν κλαπεί, τουλάχιστον 1230 ιερά κειμήλια,

Επειδή, η αναφορά της ανακοίνωσης του υπουργείου Πολιτισμού σε συνέχιση των διαπραγματεύσεων μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας, “για ταυτοποίηση και ένταξη σε επακόλουθη συμφωνία, ιστορικών αντικειμένων αμοιβαίου ενδιαφέροντος που δεν έχουν υπαχθεί στην παρούσα συμφωνία”, είναι γενική, αόριστη και χωρίς δεσμεύσεις για την Βουλγαρική πλευρά

Ερωτάται η αρμόδια Υπουργός

1. Με ποιο σκεπτικό η ελληνική κυβέρνηση προχώρησε αυτή την χρονική στιγμή, στην σύναψη και αποδοχή της παρούσας συμφωνίας;
2. Για ποιο λόγο συμπεριλήφθηκε σε αυτή, η επιστροφή μόνο 48 κειμηλίων και με ποια κριτήρια έγινε η συγκεκριμένη επιλογή;
3. Εάν μόνο από την Μονή Εικοσιφοινίσσης, έχουν κλαπεί 1.240 ιερά κειμήλια, πως προτίθεται η ελληνική κυβέρνηση να διεκδικήσει από τη Βουλγαρική πλευρά την επιστροφή των χιλιάδων κειμηλίων που έχουν αφαιρεθεί, στην χώρα μας;
4. Περιλαμβάνει το Μνημόνιο ή τα συνοδευτικά του κείμενα ρητή πρόβλεψη ότι η παράδοση του ανθρωπολογικού υλικού και η επιστροφή των 48 κειμηλίων δεν συνιστούν παραίτηση, περιορισμό ή οριστική διευθέτηση οποιασδήποτε ελληνικής αξίωσης για την επιστροφή άλλων πολιτιστικών αγαθών που αφαιρέθηκαν από την ελληνική επικράτεια?

5. Γιατί στην ανακοίνωση του υπουργείου Πολιτισμού, γίνεται μια απλή αναφορά σε συνέχιση των διαπραγματεύσεων για τα υπόλοιπα κειμήλια, χωρίς καμία συγκεκριμένη και ρητή αναφορά για το ποια και πόσα είναι αυτά που διεκδικούμε να επιστρέψουν;

6. Με ποιο τρόπο σκοπεύει η ελληνική κυβέρνηση να καθησυχάσει όσους αγωνιούν για την τύχη των κλαπέντων ιερών κειμηλίων και πως θα διασφαλίσει την πολιτισμική μας κληρονομιά;

ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Ζητείται επίσης από το υπουργείο Πολιτισμού να κατατεθούν στη Βουλή:

1. Το σύνολο των συμφωνιών που έχουν συναφθεί και υπογραφεί έως τώρα, με την Βουλγαρική κυβέρνηση και τα παραρτήματά τους

2. Τα συνοδευτικά κείμενα και οι επιστολές που έχουν ανταλλαγεί μεταξύ των δύο πλευρών

3. Τα πρωτόκολλα που θα υπογραφούν στις 3 Οκτωβρίου

4. Ο αναλυτικός κατάλογος και η τεκμηρίωση προέλευσης των 48 αντικειμένων καθώς και ο κατάλογος που διαθέτει το ΥΠΠΟ για τα ελληνικά πολιτιστικά αγαθά που έχουν ταυτοποιηθεί ή διεκδικούνται από τη Βουλγαρία.

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

Ξανθόπουλος Θεόφιλος

Ακριώτου Θεοδώρα

Δούρου Ρένα

Αμανατίδης Γιάννης

Ακρίτα Έλενα

Καριπίδης Γιάννης

Παπαηλιού Γιώργος